

MINIMÁLNY ŠTANDARD PRE ŠPECIALIZAČNÝ ŠTUDIJNÝ PROGRAM V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE

FONIATRIA

Lekárska fakulta UK v Bratislave

a) Charakteristika špecializačného odboru a dĺžka trvania špecializačného štúdia

1. Foniatria je špecializačný odbor, ktorý sa zaoberá poruchami hlasu, reči a sluchu. Predmetom foniatricie je fyziológia a patofyziológia interpersonálnej rečovej komunikácie a rehabilitácia jej porúch v úzkej spolupráci s viacerými medicínskymi odbormi a paramedicínskymi odbormi, najmä s klinickou logopédiou a klinickou psychológiou.
2. Špecializačné štúdium trvá tri roky.
3. Špecializačné štúdium nadväzuje na
 - a) špecializáciu v špecializačnom odbore otorinolaryngológia a najmenej trojročnú odbornú prax v špecializačnom odbore, v ktorom bola získaná špecializácia I. stupňa za posledných päť rokov alebo
 - b) špecializáciu I. stupňa v špecializačnom odbore otorinolaryngológia získanú podľa predpisov účinných do 27. marca 2002 alebo podľa predpisov účinných do 30. apríla 2004 a najmenej trojročnú odbornú prax v špecializačnom odbore, v ktorom bola získaná špecializácia I. stupňa za posledných päť rokov.

b) Rozsah teoretických vedomostí, praktických zručností a skúseností potrebných na výkon špecializovaných pracovných činností

Položka 1

Rozsah teoretických vedomostí

1. anatómia a fyziológia sluchového orgánu, hlasového orgánu a rečového orgánu, ich centrálna regulácia, etiopatogenéza, diagnostika, komplexná liečba porúch sluchu, hlasu a reči, prevencia a posudková činnosť pri poruchách sluchu, hlasu a reči,
2. sluch a jeho poruchy - základy akustiky, patofyziológiu sluchu, vzťah sluchu a reči vo vývoji jedinca, jednotlivé typy porúch sluchu a poruchy reči podmienené poruchami sluchu,
3. audiometrické vyšetrenie, slovná audiometria, nadprahové testy, tympanometria, evokované otoakustické emisie, BERA vyšetrenie,
4. audioprotetika: indikácie audioprotézy podľa poruchy sluchu; typy naslúchadiel, stavba a zloženie naslúchadla, druhy zosilnenia signálu, typy kompresie, nastavenie naslúchadla, (pravidlá NAL-1, POGO, a iné, počítačové nastavenie); druhy ušných koncoviek, druhy ventov, výmeny a druhy batérií, najčastejšie komplikácie používania naslúchadla a ich riešenie; ovplyvnenie ušného šelestu naslúchadlom, tinitus masker, princíp „retraining“ terapie tinitu, indikácia, výberové kritériá, princíp metódy a rehabilitácia po kochleovej implantácii,
5. v oblasti tvorby a porúch hlasu: fyziologický fonačný mechanizmus a jeho odchýlky pri chorobách hlasového orgánu: zápaloch, nádoroch, traumách a poruchách inervácie hrtana, mutácii hlasu, chorobách žliaz s vnútornou sekréciou, dysfóniách z premáhania hlasového orgánu a psychogénnych dysfóniách, všetky spôsoby rehabilitácie hlasu pacientov po laryngektómii,
6. v oblasti porúch hltania: základné spôsoby diagnostiky porúch a rehabilitácie hltacieho aktu,

7. v oblasti porúch reči a jej porúch: vývoj reči, koordinácia centrálného nervového systému potrebných pre vývoj reči, základy fonetiky, poruchy vývoja reči – osobitne oneskorený vývoj reči, dyslálie, poruchy nosovej rezonancie, symptomatické poruchy reči pri chorobách centrálného a periférneho nervového systému – najmä poruchy symbolických funkcií s osobitným zreteľom na afázie, dysfázie a dysartrie, poruchy plynulosti reči – balbuties, tumultus,
8. hraničné odbory: predovšetkým poruchy inervácie hovoridiel, afázie, dysfázie, detská mozgová obrna, choroby extrapyramídového nervového systému, mozočka, vyšetrenia jemnej motoriky, laterality, vegetatívneho nervového systému, problematika dysgnácie a zásad protetickej liečby v ortodoncii, zásady chirurgickej liečby rázštepov podnebia, telesného a duševného vývoja dieťaťa, poruchy činnosti štítnej žľazy, pohlavných žliaz a nadobličiek vo vzťahu k poruche hlasu.

Položka 2

Rozsah praktických zručností a skúseností

Školenc musí ovládať metodiku rehabilitácie porúch sluchu, hlasu a reči a stavov po chirurgických výkonoch na hlasovom a rečovom orgáne. Zaoberá sa rehabilitáciou hltania a fonochirurgickými výkonmi. Musí správne interpretovať auditívne, vizuálne a palpačné metódy používané v rámci foniatrického vyšetrenia.

Oddiel

A. Minimálny počet zdravotných výkonov

Vyšetrenie a liečba porúch hlasu		operácie/asistencie
1.	laryngostroboskopia	50/0
2.	videolaryngostroboskopia	10/0
3.	hodnotenie parametrov akustickej analýzy hlasu	10/0
4.	komplexné vyšetrenie hlasu u hlasových profesionálov a adeptov hlasových profesií	0/10
5.	reedukácia hlasu u funkčných porúch hlasu	0/10
6.	fonochirurgia u benígnych lézií hrtana	0/20
Vyšetrenie reči		
1.	vyšetrenie artikulácie	0/20
2.	vyšetrenie reči – hodnotenie fonologickej úrovne, gramatickej úrovne, syntaktickej úrovne a semantickej úrovne	0/20
3.	vyšetrenie vyjadrovacích schopností, aktívnej slovnej zásoby a pasívnej slovnej zásoby, posúdenie schopností porozumenia reči u detí	0/20
4.	základné hodnotenie vývinu dieťaťa v oblasti motoriky, intelektu a vizuálnej perciepcie	0/20
5.	orientačné vyšetrenie hrubej motoriky a jemnej motoriky s dôrazom na motoriku artikulačných orgánov	0/20
6.	vyhodnotenie stupňa poruchy plynulosti reči	0/10
7.	zostavenie edukačného plánu a rehabilitačného plánu pri poruchách reči	0/10
Vyšetrenie sluchu a audioprotetika		
1.	orientačné vyšetrenie sluchu u detí	20/0
2.	vyhodnotenie audiometrických vyšetrení vrátane audiologických prahových a nadprahových testov	50/0
3.	vyhodnotenie rečovej (slovnej) audiometrie	50/0

4.	vyhodnotenie tympanometrie	20/0
5.	vyhodnotenie vyšetrenia pomocou otoakustických emisií	10/0
6.	vyhodnotenie vyšetrení BERA, elektrokochleografie a SSEP	10/0
7.	zhotovenie odtlačkov pre výrobu individuálnych ušných tvárnic a zvukovodových naslúchadiel	20/0
8.	výber naslúchadla, nastavenie vstupnej hlasitosti, zaistenie následnej starostlivosti	20/0
9.	stanovenie efektu naslúchadla pomocou vyšetrenia sluchu vo voľnom poli, test jednoslabičných slov	20/0
10.	vyšetrenie kandidáta na kochleovú implantáciu	0/10

B. Praktické skúsenosti

1. metodika rehabilitácie porúch sluchu, hlasu a reči a stavov po chirurgických výkonoch na hlasovom orgáne a rečovom orgáne,
2. rehabilitácia hltania,
3. fonochirurgické výkony,
4. interpretácia auditívnych metód, vizuálnych metód a palpačných metód používaných v rámci foniatrického vyšetrenia.

c) Organizačná forma špecializačného štúdia

Špecializačné štúdium sa začína akademickým rokom podľa zostaveného študijného plánu. Pozostáva z praktickej časti a teoretickej časti, pričom praktické vzdelávanie má prevahu. Špecializačné štúdium sa ukončí špecializačnou skúškou pred komisiou, ktorej súčasťou je obhajoba písomnej práce.

d) Rozsah a zameranie odbornej zdravotníckej praxe vykonávanej na jednotlivých pracoviskách zdravotníckych zariadení, jej minimálna dĺžka a časový priebeh

Pracovisko foniatrickej praxe v trvaní 36 mesiacov, z toho:	
- výučbové pracovisko zdravotníckeho zariadenia vzdelávacej ustanovizne	3 mesiace

Plán špecializačného štúdia foniatrickej praxe

Prijatie na štúdium

Na štúdium možno prijať absolventa medicíny, ktorý úspešne absolvoval špecializačné štúdium v odbore otorinolaryngológia, ktorý ovláda slovom i písmom slovenský jazyk a môže vykonávať činnosť lekára v Slovenskej republike.

Úspešne absolvuje prijímací pohovor.

Vedenie UN súhlasí s vykonávaním činnosti lekára počas jeho pobytu v UN Bratislava.

Plán štúdia

Počas 3-ročnej prípravy každý rok povinne absolvuje mesačný pobyt na Foniatickej praxi oddelení UN Bratislava za účelom získania teoretických a praktických vedomostí v menovanom odbore.

Lekár v špecializačnom štúdiu si praktickú činnosť zaznamenáva do záznamníka výkonov, ktorý je prílohou študijného plánu. Vykonáva ju podľa nariadenia garanta odboru a organizačných potrieb vzdelávacej inštitúcie. Teoretická časť sa vedie formou klinických seminárov a seminárov pre lekárov pred špecializačnou skúškou.

Časový harmonogram pobytu na Foniatrickom oddelení UN Bratislava

1. rok poruchy sluchu, audiológia
2. rok poruchy hlasu
3. rok poruchy reči

Písomná práca k špecializačnej skúške

Tému písomnej práce určí garant špecializačného štúdia. Súčasťou práce musí byť aj štúdium teoretických poznatkov (anatómia, histológia, patofyziológia, imunológia, genetika a pod.) v laboratórnych podmienkach, ktoré má vzdelávacia inštitúcia k dispozícii. Práca sa obhajuje publikovaním v odbornom časopise a pred skúšobnou komisiou.

Priebežné hodnotenie

Školenc je priebežne hodnotený garantom špecializačného štúdia každý rok štúdia. Výsledok hodnotenia garant zapíše do záznamníka absolventa.

Školenc hodnotí po každom študijnom pobyte priebeh štúdia, splnenie plánovaných teoretických a praktických cieľov, úroveň vzdelávania.

Ukončenie špecializačného štúdia špecializačnou skúškou pre komisiou.

Skúška sa skladá z nasledovných častí:

- vyšetrenie pacienta,
- obhájenie písomnej práce,
- test,
- ústna skúška.